

Guia docent

Identificació de l'assignatura

Assignatura / Grup	10297 - Museus d'Història i Centres de Documentació. Models i Experiències / 1
Titulació	Màster Universitari de Patrimoni Cultural: Investigació i Gestió
Crèdits	5
Període d'impartició	Primer semestre
Idioma d'impartició	Català

Professors

Professor/a	Horari d'atenció als alumnes					
	Hora d'inici	Hora de fi	Dia	Data d'inici	Data de fi	Despatx / Edifici
Sebastià Serra Busquets s.serrabusquets@uib.es	12:00	15:00	Dimarts	07/01/2020	29/05/2020	AC12 / Ramon Llull

Contextualització

En el conjunt del Màster en Patrimoni Cultural, tant en el vessant de la recerca com en el de la gestió, l'assignatura de "Museus d'història i centres de documentació. Models i experiències" té una interrelació amb els mòduls de gestió del patrimoni, intervenció en el patrimoni, el del patrimoni historicoartístic i el d'història, art i patrimoni.

En certs aspectes s'entra en el terreny de la transversalitat i es planteja una contextualització a l'entorn educatiu, social, comunicacional, polític i de turisme cultural.

Requisits

El coneixement dels museus és important. Els museus d'història, centres de documentació i centres d'interpretació, tant en el vessant de la investigació, de la gestió, com en el de la divulgació han de centrar la nostra atenció.

Essencials

Els que s'especifiquen a l'hora de convocar el Màster.

Recomanables

Interès en la temàtica; coneixements en història, art, patrimoni, turisme, ciències de l'educació i comunicació.

Competències

Guia docent

Específiques

- * E1. Coneixements especialitzats del patrimoni documental i bibliogràfic. El coneixement dels museus de les Illes Balears. E2. Coneixement de mètodes, tècniques i instruments per a l'estudi i investigació del patrimoni. E3. Capacitat d'organitzar propostes que vinculin la conservació del patrimoni amb el turisme sostenible. E4. Capacitat per dissenyar centres d'interpretació del patrimoni. E5. Capacitat per treballar en projectes museístics de caràcter cultural i artístic. E6. Capacitat per treballar en museus, arxius, biblioteques i hemeroteques. E7. Capacitat de dissenyar instruments de difusió del patrimoni. E8. Capacitat d'elaborar projectes de turisme cultural. E9. Habilitat per difondre el valor socioeconòmic del patrimoni. E10. Habilitat per manejar fonts documentals i bibliogràfiques. Aprofundir en el coneixement de les publicacions dels museus i en concret els d'història.

Genèriques

- * G1. Coneixements especialitzats del patrimoni cultural. G2. Coneixements especialitzats de la Història, la Història de l'Art i altres disciplines vinculades. G3. Capacitat d'aplicar el coneixement teòric a la pràctica. G4. Capacitat d'aprenentatge i resolució de problemes de forma autònoma. G5. Capacitat per exercir la professió en els seus diferents nivells tècnics i formatius. G6. Capacitat d'emetre informes i projectes tècnics especialitzats en patrimoni. G7. Capacitat de coordinar i dirigir projectes vinculats al patrimoni. G8. Capacitat per participar en grups interdisciplinaris vinculats al patrimoni, coordinar-los i dirigir-los. G9. Capacitat per assolir decisions tècniques entorn del patrimoni local. G10. Habilitat per utilitzar eines i tecnologies. G11. Habilitat per gestionar la informació de fonts molt diverses. G12. Habilitat per dissenyar propostes entorn del patrimoni. G13. Habilitat per dissenyar projectes de gestió del patrimoni. G14. Compromís ètic i social.

Bàsiques

- * Podeu consultar les competències bàsiques que l'estudiant ha d'haver assolit en acabar el màster a l'adreça següent: http://estudis.uib.cat/master/comp_basiques/

Continguts

Es plantegen els temes a tractar teòrics, amb les seves pràctiques i les sortides de camp.

Continguts temàtics

1. Polítiques culturals i ús social del patrimoni. Museus i patrimoni cultural. La legislació i la seva aplicació. Projectes de recerca.
2. Tipologies museístiques. La classificació dels museus de l'ICOM.
3. Els museus d'història. La història en els museus.
4. Interrelació entre els diferents tipus de museus. Els espais museístics de les Illes Balears.
5. La història de Mallorca, Menorca, Eivissa i Formentera en els museus de les Illes Balears.
6. Els museus d'història de les Illes Balears i a les terres de parla catalana..
7. Noves tendències museològiques. Els centres d'interpretació.
8. Museus i pedagogia. La didàctica de la història aplicada als museus.
9. Difusió del patrimoni. Accessibilitat als museus i comunicació amb el públic.
10. Els museus i els mitjans de comunicació. La transferència de coneixements.
11. Xarxes, rutes històriques i culturals i museus.
12. Museus i turisme cultural

Guia docent

13. La recerca en els museus. Els centres de documentació. Els gabinets didàctics.
14. Realitat museística i diàleg euroregional a l'Euroregió Pirineus Mediterrània

Metodologia docent

A partir d'activitats presencials, dins i fora de l'aula, s'exposarà el contingut del temari. S'establiran els criteris del treball no presencial en la triple vessant de coneixement, gestió, investigació, difusió i transferències de coneixements. Es programaran a començament de curs les visites a museus a Mallorca i fora de l'illa. L'assignatura tindrà un caràcter eminentment pràctic i orientada tant al coneixement com a la gestió.

Volum de treball

A les classes teòriques hi haurà una exposició magistral i comentari de textos, estadístiques, gràfiques, audiovisuals... i posada en comú. Els alumnes prepararan prèviament alguns textos.

Les sessions pràctiques estan orientades a la visita a museus amb guies prèvies i posades en comú.

Les tutories ECTS estan orientades cap a la preparació, l'anàlisi i exposició dels projectes museològics.

Respecte al treball no presencial, s'orientarà en el terreny de les lectures que s'han de fer i cap a l'anàlisi de les realitats museístiques en referència a la història que s'han d'analitzar i exposar.

A la carpeta d'aprenentatge figurarà el treball que realitzen els alumnes, tant a dins l'aula com a les visites als museus.

Activitats de treball presencial (1,2 crèdits, 30 hores)

Modalitat	Nom	Tip. agr.	Descripció	Hores
Classes teòriques	Continguts temàtics	Grup gran (G)	Explicació dels temes. Classe magistral. Lectura de textos. Anàlisi de documentació audiovisual.	10
Classes pràctiques	Visites a museus	Grup gran (G)	Conèixer la realitat museística. Interactiva.	19
Tutories ECTS	Preparació i seguiment de l'assignatura	Grup petit (P)	Preparació dels treballs. S'han de fer com a mínim dues tutories, una de les quals al final de l'assignatura.	1

A començament del semestre hi haurà a disposició dels estudiants el cronograma de l'assignatura a través de la plataforma UIBdigital. Aquest cronograma inclourà almenys les dates en què es faran les proves d'avaluació contínua i les dates de lliurament dels treballs. A més, el professor o la professora informarà els estudiants si el pla de treball de l'assignatura es durà a terme a través del cronograma o per una altra via, inclosa la plataforma Aula digital.

Activitats de treball no presencial (3,8 crèdits, 95 hores)

Guia docent

Modalitat	Nom	Descripció	Hores
Estudi i treball autònom en grup	Museus i ciutadania	Anàlisi dels museus d'història, la recerca, la difusió i la transferència de coneixement.	35
Estudi i treball autònom individual o en grup	Realitats museístiques i projectes	Els alumnes estudiaran els aspectes històrics de diverses realitats museístiques, i comentaran la bibliografia i documentació aportada.	30
Estudi i treball autònom individual o en grup	Lectures	Trobareu els textos a Dropbox. S'han de llegir i comentar.	30

Riscs específics i mesures de protecció

Les activitats d'aprenentatge d'aquesta assignatura no comporten riscos específics per a la seguretat i salut dels alumnes i, per tant, no cal adoptar mesures de protecció especials.

Avaluació de l'aprenentatge dels estudiants

L'avaluació serà contínua. Es faran tutories presencials (l'horari de tutoria serà els dijous de les 15a les 18 h; també a hores convingudes). Les tutories es faran en el despatx AC12, planta baixa de l'edifici Ramon Llull (Campus Universitari). Es revisarà i analitzarà la carpeta d'aprenentatge i es faran proves orals.

Els treballs realitzats s'exposaran oralment i es lliuraran per escrit.

Es planificaran les sortides fora de l'aula per tal de conèixer la realitat museística. Aquestes sortides majoritàriament hauran de ser fora de l'horari de docència.

Els treballs s'hauran de lliurar quan acabi el període ordinari de docència.

Frau en elements d'avaluació

D'acord amb l'article 33 del Reglament acadèmic, "amb independència del procediment disciplinari que es pugui seguir contra l'estudiant infractor, la realització demostradorament fraudulenta d'algun dels elements d'avaluació inclosos en guies docents de les assignatures comportarà, a criteri del professor, una menysvaloració en la seva qualificació que pot suposar la qualificació de «suspens 0» a l'avaluació anual de l'assignatura".

Continguts temàtics

Modalitat	Classes teòriques
Tècnica	Carpeta d'aprenentatge (recuperable)
Descripció	Explicació dels temes. Classe magistral. Lectura de textos. Anàlisi de documentació audiovisual.
Criteris d'avaluació	Carpeta d'aprenentatge i exposició oral

Percentatge de la qualificació final: 25% per a l'itinerari A

Percentatge de la qualificació final: 25% per a l'itinerari B

Guia docent

Visites a museus

Modalitat	Classes pràctiques
Tècnica	Carpeta d'aprenentatge (recuperable)
Descripció	Conèixer la realitat museística. Interactiva.
Criteris d'avaluació	Carpeta d'aprenentatge i exposició oral

Percentatge de la qualificació final: 30% per a l'itinerari A

Percentatge de la qualificació final: 30% per a l'itinerari B

Museus i ciutadania

Modalitat	Estudi i treball autònom en grup
Tècnica	Carpeta d'aprenentatge (recuperable)
Descripció	Anàlisi dels museus d'història, la recerca, la difusió i la transferència de coneixement.
Criteris d'avaluació	

Percentatge de la qualificació final: 10% per a l'itinerari A

Percentatge de la qualificació final: 10% per a l'itinerari B

Realitats museístiques i projectes

Modalitat	Estudi i treball autònom individual o en grup
Tècnica	Carpeta d'aprenentatge (recuperable)
Descripció	Els alumnes estudiaran els aspectes històrics de diverses realitats museístiques, i comentaran la bibliografia i documentació aportada.
Criteris d'avaluació	Carpeta d'aprenentatge i exposició oral

Percentatge de la qualificació final: 20% per a l'itinerari A

Percentatge de la qualificació final: 20% per a l'itinerari B

Lectures

Modalitat	Estudi i treball autònom individual o en grup
Tècnica	Carpeta d'aprenentatge (recuperable)
Descripció	Trobareu els textos a Dropbox. S'han de llegir i comentar.
Criteris d'avaluació	Carpeta d'aprenentatge i exposició oral

Percentatge de la qualificació final: 15% per a l'itinerari A

Percentatge de la qualificació final: 15% per a l'itinerari B

Recursos, bibliografia i documentació complementària

Es presenta una bibliografia que es considera fonamental, una relació de revistes especialitzades de les quals cal fer-hi un seguiment, i uns indicadors generals d'altres recursos.

Es lliurarà al llarg del semestre material a través de Campus Extens. Es lliurarà i visualitzarà material didàctic i bibliogràfic.

Per a les sortides es disposarà de material específic.

Guia docent

Les noves tecnologies i els portals web han de ser utilitzades habitualment.

Cal fer un seguiment de la bibliografia recent. A les diverses assignatures dels estudis de grau es troben referències bibliogràfiques especialitzades.

Bibliografia bàsica

- AA.VV. (2000): dossier especial, «Memòries en conflicte: els museus i la Història», *L'Avenç*, núm. 47, maig de 2000, p. 26-66.
- AA.VV. (2007): dossier monogràfic, «Els museus d'història», a *Mnemòsine*, núm. 3, Barcelona.
- BELARTE, Carme (2004): «Historia, museografía y didáctica. Conversaciones con Joan Santacana». *Iber. Didáctica de las Ciencias Sociales, Geografía e Historia* (39), p. 7-16.
- *Museu d'Història de Catalunya, 1996-2006*. (2007): Generalitat de Catalunya, Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació: El Museo, DL: (Cultura. Museus). Barcelona.
- *Museu d'Història de Catalunya: la memòria d'un país*. (2001): Departament de Cultura, Museu d'Història de Catalunya. Barcelona.
- GURREA, Rosa (2007): «Dalt Vila-Ibiza: musealización didáctica del recinto amurallado». *Iber. Didáctica de las Ciencias Sociales, Geografía e Historia* (51), p. 62-70.
- HERNÁNDEZ CARDONA, F. Xavier (1998): «La historia fuera del aula. El museo de Historia de Cataluña», *Aula Historia Social* (1), p. 96-103.
- MARTÍNEZ NAVARRO, Anastasio (1993): «Los museos de historia de la educación», *Simposio Int. De museos y Colecciones de Historia de la Educación*. Bordón, 45 (4), p. 391-399.
- «Intervenciones en el Museo de Historia» (1991): *Quaderns d'Arquitectura i Urbanisme* (190), p. 56-63.
- MELIS, Lourdes; SERRA, Sebastià; VIVES, Antoni (2009): *Els museus de les Illes Balears*. Ed. Institut d'Estudis Balearics, Palma.
- MULET, Eva (1998): «Los espacios museísticos en las Islas Baleares», *Revista de Museología*, p. 138-147.
- MUNILLA, Gloria (2000): «Història 'on-line'. Els museus d'història a la Xarxa», *L'Avenç* (247), p. 60-63.
- SANTACANA, J.; HERNÁNDEZ, F. X. (2006): *Museología crítica*. Ed. Trea, SL. Gijón.
- SERRAT ANTOLÍ, Nuria (2005): «¿El museo como laboratorio? Una radiografía en los inicios del siglo XXI», *Iber. Didáctica de las Ciencias Sociales, Geografía e Historia* (43), p. 67-80.
- SOLÉ SABATÉ, Josep, et al. (1997): «El Museu d'Història de Catalunya», *L'Avenç*, núm. 213, Barcelona, p. 19-36.
- SORIA RAFOLS, Ramón (1985): «El museo de historia local: su función pedagógica como concienciación autonómica», *Boletín de la ANABAD*, 35 (23), p. 371-374.

Bibliografia complementària

- AA.VV (2009): "El turismo cultural en el entorno del patrimonio", nº 57 de la revista *Hermus*. Ediciones Trea, Gijón.
- ALONSO FERNÁNDEZ, Luis (2001): *Museología y museografía*, Ediciones del Serbal, Barcelona.
- BALLART HERNÁNDEZ, Josep; JUAN TRESERRAS, Jordi (2001): *Gestión del patrimonio cultural*, Ariel Patrimonio. Barcelona.
- BESOLÍ MARTÍN, Andreu (2001): «L'ús de les tecnologies audiovisuals com a recurs didàctic en museus d'història i espais de presentació del patrimoni», *Temps d'Educació. Revista de la Divisió de Ciències de l'Educació*(26). Barcelona, p. 99-114.
- BOLAÑOS, María (1997): *Historia de los museos de España*, Ed. Trea, SL. Gijón.
- EIDELMAN, Jacqueline, ROUSTAN, Méline i GOLSTEIN, Bernadette -comps- (2014): *El museo y sus públicos. El visitante tiene la palabra*. Ariel, Barcelona.
- ESTEBAN CURIEL, Javier de -dir- (2013): *Turismo cultural y gestión de museos*. Universidad Rey Juan Carlos. Madrid.
- FARRÓ FONALLERAS, Dolors (1985): *Museus d'història: propostes per a un programa*. Ed. Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura. Barcelona.

Guia docent

- FONTAL MERILLAS, O. (2003):La educación patrimonial. Teoría y práctica en el aula, el museo o Internet.Ediciones Trea, Gijón.
- Un motiu per fer un museu: projecte del Museu d'Història de la Immigració de Catalunya. Sant Adrià de Besòs(2004): Ed. Museu d'Història de la Immigració de Catalunya.
- HAYAWAKA CASAS, J. C. (2010):Gestión del Patrimonio Cultural y Centros Históricos latinoamericanos. Tendiendo puentes en el Patrimonio y la Ciudad.Universidad Nacional de Ingeniería, Perú.
- HENRI RIVIÈRE, Georges (1993):La museología. Curso de museología. Textos y testimonios.Ed. AKAL, Madrid.
- HERNÁNDEZ CARDONA, F. Xavier (1996): «Museu d'Història de Catalunya. Criteris històrics i museològics»,Afers. Fulls de Recerca i Pensament(23-24), p. 367-373.
- HERNÁNDEZ HERNÁNDEZ, F. (2003):El museo como espacio de comunicación.Ed. Trea, SL. Gijón.
- Hooper - Greenhill, E (1998).:Los museos y sus visitantes.Ed. Trea, Gijón.
- HUERTA, Ricard (2010):Maestros y museos. Educar desde la invisibilidad.Publicaciones Universitat de València, València.
- Museos españoles. Datos estadísticos(1995): Ministerio de Cultura. Madrid.
- PASTOR HOMS, M. (2004):Pedagogía museística. Nuevas perspectivas y tendencias actuales, Ed. Ariel. Barcelona.
- RAMOS LIZANA, M.(2007):El turismo cultural, los museos y su planificación.Ediciones Trea, Gijón.
- PULIDO FERNÁNDEZ, J. I. (2013) (coord.):Turismo Cultural,.Editorial Síntesis, Madrid.
- ROGAN, et al. (1994): «Museums of cultural history in Norway: structure, status and challenges», Anales del Museo Nacional de Antropología.
- SARRÀ, Jordi (2011): Atapuerca. Museo de la Evolución Humana. Fundación Jesus Serra - Junta de Castilla y León. Barcelona.
- SPRÜNKER, Janine; MUNILLA, Glòria (2009):Educació, museus i TIC. Materials i activitats a Internet.Ed. UOC, Barcelona.
- TARRATS BOU, Francesc (1986): «Tarragona, museos y territorio»,Forum, Tarragona (2): 1-16.
- UDINA MARTORELL, Frederic (1971): «Museo de historia de la ciudad»,Reales Sitios, 8 (supl.), p. 93-97.

Altres recursos

- El Mirall. Revista Cultural. número 237, juny 2017.
- Annex de revistes de museus d'història: Revista de Museologia, Museum International, Museo, De Museus, Quadern de Museologia i Museografia, Mnemòsine, Papers del Museu d'Història de Catalunya, Quaderns del Museu d'Història de Catalunya, Her&Mus Heritage&Museography, Sàpiens (secció específica), L'Avenç (secció específica), La Aventura de la Historia (secció específica), Íber. Didactica de las Ciencias Sociales, Geografía e Historia.
- Guies editades pels museus i associacions d'amics dels museus.
- Guies de museus.
- Publicacions del món turístic referides a museus.
- Butlletins informatius dels museus i de les administracions públiques.
- Material didàctic de museus.
- Bibliografia publicada pels museus.
- Legislació de les Illes Balears, Estat espanyol.
- Dictamen i normativa de les Nacions Unides i la Unió Europea.
- Mitjans de comunicació.
- Carpeta Dropbox amb un recull de textos.
- Audiovisuals.
- Portals web.
- Xarxes socials.

Guia docent

Any acadèmic	2019-20
Assignatura	10297 - Museus d'Història i Centres de Documentació. Models i Experiències
Grup	Grup 1

- MUSA. Revista del Museu d'Història de Manacor.

